

Adriana Denisa Manea

**INTERELAȚIA PROFESOR-ELEV-FAMILIE-
SOCIETATE PROMOVATĂ PRIN PARTENERIATUL
EDUCAȚIONAL**

**The Interrelation Teacher-Student-Family-Society Promoted
through Educational Partnership**

Adriana Denisa MANEA

Abstract: *Modern pedagogy highlights the efficient relationship between teacher-student-family-society as essential in reaching the educational objectives. Enhancing trust and reciprocal respect at the level of the triangle student-teacher-parent that is concretized in educational collaboration and cooperation actions. The pedagogical relation derived from the educational praxism does not exclude, on the contrary it assumes teacher authority in the sense of projecting, organizing and monitoring the learning activities of the student, and in the same time, he is the guarantor of an coparticipative manifestation of the educational actors (school, family, society) in obtaining school performance.*

Keywords: collaboration, educational partnership, positive relations, constructive interactions.

Cercetările științifice evidențiază importanța diferitelor instituții în realizarea educației. Astfel, școala reprezintă principalul factor instituțional specializat în formarea și dezvoltarea copilului; familia ca element constitutiv primar al societății, îndeplinește alături de alte funcții precum cea biologică, psihologică, socială, economică, culturală și pe cea educativă; biserica în colaborare cu alte instituții precum poliția, primăria, jandarmeria, casele de cultură și bibliotecile asigură formarea unei personalități umane conforme cu idealul educațional al diferitelor epoci istorice. În context european fenomenul educațional reclamă parteneriatul școală-familie ca fiind o soluție necesară și benefică în dezvoltarea copilului. Un studiu realizat de Paola Dusil (2012), evidențiază carențele majore ale colaborării școală-familie înregistrate în majoritatea țărilor din Europa: participarea părinților limitată, lipsa de forme adecvate la nivel comunicațional familie-școală, investiții minime în formarea de competențe colaborative la nivelul familiei și al profesorilor. Fiind o problemă nerezolvată, relația școală-familie trebuie privită ca un complex interrelațional ce reclamă punerea în joc a diverselor domenii sociale: la nivel macro (orientări sociale, ca de exemplu, neoliberalismul, migrația), la nivel intermediar (instituții educaționale-piețe educaționale) și micro-nivel (relațional-

"The Interrelation Teacher-Student-Family-Society Promoted through Educational Partnership", *Astra Salvensis*, III, 6, p. 132-136

comportamental, părinți versus profesori).¹ Acceptând, conform studiilor din literatura de specialitate, existența unor disfuncționalități la nivelul relației școală-familie-comunitate se impune a identifica pârghii acționale dezirabile și generale în plan internațional. O viziune holistică, dincolo de diferențele socio-culturale și legislative poate deveni operațională prin apelul la politicieni responsabili pentru identificarea și dislocarea de fonduri economice necesare sistemului școlar. Se impune asigurarea evoluției relației școală-familie-comunitate pe coordonatele colaborărilor activ-participative și autoasumate, prin gestiunea comună a problematicilor educaționale și implementarea de strategii educaționale eficiente.

Valorificate în planul teoriei sociologice, cercetările empirice arată că paradigmele transiterii intergeneraționale și reproducției sunt utile, dar insuficiente pentru înțelegerea proceselor educaționale desfășurate în familie în toată complexitatea lor. De aceea, atât la nivel european, cât și mondial, educația în calitatea sa de ax central cu valențe certe și exclusiv pozitive în formarea și dezvoltarea armonioasă a personalității umane este preluată în responsabilitatea statului. Școala asumă gestiunea desăvârșirii educației fiecărui individ. Unitatea școlară poate transforma coordonatele sale specifice în atuuri care să îi permită inițierea și/sau dezvoltarea parteneriatului educațional. Pentru a asuma un asemenea rol, școala însăși trebuie să admită la nivelul principiilor generale ca și cel al principiilor specifice o serie de principii fundamentale: lărgirea caracterului participativ al managementului școlar, atragerea familiei, ca principalul partener al școlii, extinderea colaborării către toți factorii care pot deveni sensibili față de dezvoltarea educației, sensibilizarea tuturor categoriilor care pot avea o relativă disponibilitate în raport cu problemele școlii și cu susținerea sa.²

Raportat la concepția modernă asupra educației relația pedagogică presupune lărgirea statuturilor celor doi poli, formabil și formator, la nivelul exercitării atributelor care facilitează cooperarea, interrelaționarea funcțională, constructivă și eficientă dintre ei. Din punct de vedere social, conform Maria-Jesus Cavaa, devine importantă percepția elevilor privind colectivul de elevi și relația cu

¹ Paola Dusil, „The Family-School Relationships in Europe: A Research Review”, în *Requirements in the continuing education of teaching staff*, volum 2, număr 1, 2012, p. 13.

² Adriana Denisa Manea, *Managementul organizației școlare. Implicații ale managementului democratic-participativ la nivelul unității școlare de tip incluziv*, Cluj-Napoca, Editura Eikon, 2013, p. 157.

Adriana Denisa Manea

profesorii lor. Astfel, în evaluarea performanțelor unui elev se impune a avea în vedere nu doar performanța școlară propriu-zisă ci și nivelul de integrare socială în colectivul de elevi (gradul de sociabilitate), calitatea relației cu profesorul și nivelul de implicare a familiei în educația lui. Rezultatele studiului indică corelații semnificative între stima de sine și atitudinea pozitivă față de autoritate a elevului și scara valorică formată din cei patru factori nominalizați mai sus, respectiv: integrarea socială, competența academică, implicarea familiei și relația profesor-elev.³

În școala contemporană parteneriatul educațional devine o cheie a succesului pedagogic. Privit ca un concept, parteneriatul educațional poate fi considerat drept un instrument de succes în câmpul educației, un element facilitator al școlii incluzive datorită abordării flexibile și transparente a curriculumului, a problemelor educative, a potențialităților derivate. Analizând parteneriatul educațional din perspectiva atitudinii factorilor de decizie și a actorilor ce-l implementează acesta evidențiază respectarea principiilor democratice de colaborare și cooperare, de interacțiune pentru realizarea scopurilor, de participare prin egalizarea șanselor tuturor partenerilor, de toleranță și acceptare a diferențelor. Activitatea în parteneriat are nenumărate avantaje, deoarece creează relații de colaborare, clarifică diverse probleme educative, oferă un nou cadru de dezvoltare a personalității elevului. Inițierea diferitelor proiecte de parteneriat educaționale sunt benefice atât pentru elevi, cât și pentru toți factorii implicați (școală, familie, comunitate).

Pentru ca parteneriatul educațional să se constituie ca o soluție reală a marilor probleme cu care învățământul se confruntă în prezent, sunt imperios necesare următoarele acțiuni: precizarea axului valoric care trebuie să direcționeze eforturile partenerilor; elaborarea unor strategii coerente și pe termen lung în domeniul parteneriatului; stabilirea direcțiilor prioritare care să unească eforturile parteneriale; precizarea rolului asumat de diferite instituții și categorii în cadrul parteneriatului; transformarea parteneriatului educațional într-un principiu fundamental al oricărui demers reformator în educație.⁴

Efortul îndreptat către cunoașterea familiei ca partener potențial trebuie să se orienteze către statutul pe care elevul îl are în cadrul

³ Maria-Jesus Cavaa, Amapola Povedanob, Sofia Bueelga, Gonzalo Musitub, „Análisis psicométrico de la Escala de Ajuste Escolar Percibido por el Profesor (PROF-A)”, în *Psychosocial Intervention*, număr 24, 2015, pp. 63-64.

⁴ Adriana Denisa Manea, *Managementul organizației școlare*, p. 155.

"The Interrelation Teacher-Student-Family-Society Promoted through Educational Partnership", *Astra Salvensis*, III, 6, p. 132-136

mediului său familial, valorile și normele pe care familia le avansează, avantajele pe care le poate avea familia în cadrul parteneriatului dar și beneficiile pe care aceasta, ca partener real, le aduce școlii. Toate tipurile de specialiști cu care familia intră în contact prin copil (cadre didactice, pediatrii, medici, psihologi, juriști etc.) exercită un rol explicit sau implicit pe lângă părinți.⁵

Factorii care influențează părinții în implicarea lor în educația copiilor țin de: cultura și nivelul lor educațional; problemele și particularitățile specifice familiei în îngrijirea copiilor; influențele grupurilor din care fac parte; atitudinea școlii. Există două teorii importante privind relația școala-familie:

a) teoria profesionalismului: consideră ca un element esențial serviciul făcut altora, fără a gândi la avantaje personale; criteriile acestei teorii sunt: competența, servirea clienților, un cod de etică profesională;

b) teoria schimbului-consideră acțiunea umană în funcție de un câștig personal; se consideră privilegiile tradiționale ale profesorilor: un grad de autonomie, un salariu asigurat, o competiție restrânsă.⁶

Cu referire la relațiile dintre școală și autoritățile locale, se înregistrează o mare varietate de situații, datorită unui complex de factori care țin atât de trăsăturile celor două instituții în fiecare caz concret, cât și de elementele specifice contextului social actual. În acest context, în cadrul relațiilor dintre unitățile școlare și autoritățile locale pot apărea disfuncții generate de curențe ale legislației în vigoare, de lacune ale mecanismelor de comunicare interinstituțională, de apariția unor blocaje în comunicarea interpersonală sau vicii ale sistemului de informare, de presiunea problemelor curente, sisteme atitudinale anacronice sau de lipsa efectivă a resurselor financiare și materiale disponibile. Pentru a se constitui ca un factor cheie în cadrul parteneriatului educațional la nivelul comunității, relația dintre școală și autoritățile locale trebuie să se sprijine pe reciprocitatea intereselor și pe sprijinul mutual.

Centrat pe stabilirea unui echilibru între cererea și oferta educațională, parteneriatul dintre școală și agenții economici poate avea un impact semnificativ, din perspectiva dezvoltării personale a elevilor și a inserției socio-profesionale a viitorilor absolvenți. Ca urmare a acumulării de informație, de experiență și de expertiză la nivelul unor organizații cu caracter non-guvernamental, acestea

⁵ Emilia Băran-Pescaru, *Familia azi. O perspectivă socio-pedagogică*, București, Editura Aramis, 2004.

⁶ A se vedea: http://articole.famouswhy.ro/importanta_colaborarii_scoala_familie-societate/, www.referat.ro/referate.../relatia_scoala_familie_societate.html.

Adriana Denisa Manea

dispun de un potențial notabil care poate și trebuie valorificat în cadrul parteneriatelor educaționale. Pornind de la finalitățile comune, parteneriatul dintre unitățile de învățământ și organizațiile nonguvernamentale poate aduce școlii beneficii care țin de valorificarea potențialului de care dispun acești parteneri în domenii cum ar fi identificarea nevoilor de educație la nivel comunitar, pregătirea resurselor umane implicate în educație, educația și consilierea adulților, promovarea intereselor și a drepturilor copiilor și adolescenților, atragerea și alocarea resurselor materiale și financiare, identificarea și atragerea unor parteneri, construirea și derularea parteneriatelor, promovarea imaginii instituționale la nivelul diferitelor medii sociale.⁷

În România, conform Legii educației naționale nr. 1/2011, părinții sunt considerați parteneri principali și beneficiari ai procesului de învățământ.⁸ Practica indică, în școlile de masă, dar mai ales în școlile din medii dezavantajate existența unor bariere culturale, psihologice și sociale care blochează nu doar colaborarea dintre școală-familie-comunitate (SFC) în interesul copiilor, dar de multe ori și o comunicare minimală între acești actori. Un rol cheie în procesul de coagulare a interacțiunilor SFC revine serviciilor de consiliere educațională prin rețeaua de centre și cabinete de asistență psihopedagogică.

În concluzie, putem afirma că parteneriatului educațional este o formă de expresie a interrelațiilor instituționale și care promovează relațiile funcționale și constructive la nivelul triadei școală-familie-societate în beneficiul copilului. Materializat într-o formă de comunicare eficientă, cooperare și colaborare parteneriatul educațional evidențiază și susține unitatea de cerințe, valori, principii, decizii și acțiuni educative la nivelul factorilor educogeni.

⁷ Adriana Denisa Manea, *Managementul organizației școlare*, p. 160.

⁸ Speranța Țibu, Delia Goia (coordonatori), *Parteneriatul școală-familie-comunitate*, București, Editura Universitară, 2014.